

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Институт за държавата и правото

1000 София, ул. „Сердика“ № 4, ет. III, тел. 02/987-49-02, e-mail: ipn_ban@bas.bg; <http://www.ipn-bg.org>

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Николай Тодоров Колев, ръководител на Секцията по гражданскоправни науки към Института за държавата и правото при БАН

относно материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Института за държавата и правото при Българската академия на науките по Граждански процес в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право

Конкурсът е обявен в „Държавен вестник“, бр. 16 от 17.02.2017 г.

1. Относно процедурата и представените публикации.

С Решение на Научния съвет на ИДП и издадена въз основа на решението Заповед РД-09-38 от 28.04.2017 г. съм определен за член на научно жури по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Института за държавата и правото при Българската академия на науките по Граждански процес в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право.

За участие в конкурса са подадени документи от единствения кандидат д-р Петър Георгиев Бончовски – главен асистент в секция „Гражданскоправни науки“ в Институт за държавата и правото“ /ИДП/ при БАН.

За участие в конкурса кандидатът – д-р Петър Георгиев Бончовски е представил една монография – „Свободно движение на решения (Република България и Европейския съюз)“, С., издание на Института за държавата и правото при Българска академия на науките, 2016 г., 339 с., и четири статии.

Представените в настоящия конкурс научни трудове се характеризират с научна новост и не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ – изисквания по чл. 24, ал. 1 т. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България. Кандидатът в конкурса добросъвестно е отбелязал кои части от представения монографичен труд

„Свободно движение на решения (Република България и Европейския съюз)“ представляват преработени и актуализирани анализи, заимствани от докторската дисертация на кандидата за придобиване на ОНС доктор по граждански процес, и затова не подлежат на рецензиране. Тези части са в обем от 98 страници от общ обем на монографичния труд от 339 страници и затова не се отразяват приносния характер и научната новост на представения монографичен труд. Освен това включването на определени част от докторската дисертация на кандидата (след тяхната преработка и актуализиране) в монографията му „Свободно движение на решения (Република България и Европейския съюз)“ е предпоставка за пълно и обхватно изследване на темата, а това е едно от важните и полезни достойнства на представеното съчинение.

2. Биографични данни на кандидата.

Петър Георгиев Бончовски е завършил средното си гимназиално образование през 1992 г. в НЕГ „Й. В. фон Гьоте“, град Бургас. Същият е завършил висше юридическо образование през 1999 г. в Юридически факултет на Бургаски свободен университет – магистър по право. Доктор по право от 22 ноември 2011 г.

В секция „Гражданскоправни науки“ на ИДП д-р Петър Бончовски е постъпил през 2000 г. като н. с. III ст., където последователно е заемал длъжностите н. с. III ст. (01.09.2000 г. – 01.09.2003 г.), н. с. II ст. (01.09.2003 г. – 01.03.2011 г.) и гл. ас. (01.03.2011 г. – досега). Кандидатът е бил хоноруван преподавател в Юридически факултет на Бургаски свободен университет от 2011 г. до 2014 г., като е водил семинарни занятия по учебната дисциплина „Граждански процес“ и участвал в изпитните сесии по посочената учебна дисциплина.

Извън научната си дейност д-р Петър Бончовски е вписан като адвокат.

3. Относно представените научни трудове.

В обявения конкурс д-р Петър Бончовски е представил хабилизационния труд „Свободно движение на решения (Република България и Европейския съюз)“. Монографията е в обем 339 страници, включващи и библиографска справка от съчинения на български, руски, немски и английски език. В българската правна теория проблематиката за свободното движение на решения в рамките на ЕС е била предмет на ограничен анализ предимно в учебната литература, в статии, засягащи отделни аспекти на тази тема, и като част от монографии, но трябва да се отбележи, че представеният хабилизационен труд е първото монографично съчинение, което е посветено изцяло на института на свободното движение на решения в рамките на ЕС. Като такова съчинението съдържа и първото систематично цялостно изследване на свободното движение на решения в рамките на ЕС, което само по себе си определя неговия приносен характер. Трябва да се отбележи също така, че темата има интердисциплинарен характер, понеже засяга въпроси не само на гражданския процес, но и на международното частно право и правото на ЕС затова разработването ѝ изисква задълбочени познания не само в областта на теорията на гражданския процес, но и в областта

на теорията на международното частно право и правото на ЕС, които кандидатът в конкурса притежава.

Съчинението е разделно на пет части, като завършва със заключение. Структурно изложението е правилно изградено. То започва с характеристика на производството по признаване и допускане на изпълнението на чуждестранни съдебни решения. Следва анализ на предпоставките за признаване на решенията (по КМЧП, Регламент Брюксел IA и Регламент Брюксел IB). Част Четвърта е посветена на производствата за обявяване на признаване и изпълнение на решенията по Регламент Брюксел IA и Регламент Брюксел IB, както и на производствата по някои специални регламенти (Брюксел II, Брюксел III и Брюксел IV). Последната част от труда е посветена на изпълнението на удостоверени като европейски изпълнителни основания решения. По този начин авторът е обсъдил в пълнота цялата нормативна уредба, свързана със свободното движение на решения в рамките на ЕС.

Стилът на автора борови с точен правен език. На места анализът на пръв поглед създава впечатление за използване от автора на по-тежък и витиеват стил на изразяване, но това е всъщност резултат от наложилата се специфична правна терминология в тази област на правното познание.

Анализът на поставените въпроси е детайлен и задълбочен. На много места в съчинението е обосновал собствено оригинално тълкуване на приложимите разпоредби, третиращи въпросите на свободното движение на решения в рамките на ЕС, което свидетелства за научната стойност на представената монография. Съществено достойнство на труда е анализът едновременно на правната уредба на ниво ЕС и националната правна уредба в тяхната взаимовръзка и взаимодействие.

В реабилитационния труд е използван значителен научен апарат, включващ съчинения на български, руски, немски и английски език. При изследването си авторът е обхванал цялата българска правна литература по поставените въпроси, като авторът точно представя чуждите тези, а когато не се съгласява с тях, ясно посочва своите аргументи и възражения. Прави впечатление богатата чуждестранна литература, която авторът е анализирал; това показва широтата на използвания научен подход.

Сериозно предимство на съчинението е анализът на съдебната практика на ВКС, както и на съдебната практика на Съда на ЕС, които авторът познава много добре. Становищата в тях са подложени на критичен анализ, който авторът умело използва при обосновка на собствената си позиция.

Трудът съдържа редица теоретични приноси, освен основния, който вече и посочих по-горе – първо монографично съчинение, посветено на проблематиката на свободното движение на решения в рамките на ЕС. Като основни приноси трябва да бъдат посочени: издаването на изпълнителен лист при екзекватура по КМЧП и при Брюкселско – Лозанския режим (стр. 87 – 97); детайлният анализ в Част Четвърта на производствата за обявяване на признаване и изпълнение на решенията по Регламент Брюксел IA и Регламент Брюксел IB, както и на производствата по някои специални регламенти (Брюксел II, Брюксел III и Брюксел IV), включително отграничаването на различните хипотези, при които

те са приложими, и изясняване на възможните усложнения в развитието им (например спиране на производството по Регламент Брюксел I при жалба в държавата по произход или при неявяване на страна); изясняването в Част Пета на режима за изпълнение на решения, удостоверени като европейски изпълнителни основания. Както отбелязах вече, авторът трябва да бъде адмириран за приложения подход, при който уредбата на ниво регламенти на ЕС се разглежда и тълкува във връзка с националното законодателство. В допълнение, несъмнена е практическата полза от представената монография.

Могат да бъдат направени и някои критични бележки към представения хабилитационен труд. Може да се постави въпросът дали Част Първа и Част Втора заслужава да се обединят поради връзката между въпросите, които се изследват в тях. В структурно отношение Част Трета е прекалено фрагментирана – съдържа общо 22 параграфа (подтеми); за сравнение, Част Втора, която е със съпоставим обем, има само 8 параграфа (подтеми). Удачен е подходът на автора да формулира изводите от своя анализ в края на части Втора и Трета; този подход обаче липсва в следващите две части (Трета и Четвърта), а работата би спечелила от формулировката на изводи и в тези две части. Направените бележки обаче по никакъв начин не могат да омаловажат научната стойност на представения хабилитационен труд и да окажат влияние върху крайната положителна оценка, която следва да му бъде дадена, като цялостно научно изследване на въпросите, свързани със свободното движение на решения в рамките на ЕС.

Предложените за участие в конкурса статии още веднъж доказват уменията на д-р Петър Бончовски да тълкува и анализира актуални и съществени правни проблеми на гражданския процес и да достига до изводи, които са и с практическо значение, например въпросите за уведомяване по частноправни дела с международен елемент, правния интерес при предявяване на арбитражен иск от страна на множество изпълнители по договор под общите условия на FIDIC, продажбата на застрахователен портфейл в хода на съдебното производство.

4. Обща оценка на научната дейност и оценка на преподавателска дейност на участника в конкурса.

Участникът в конкурса има значителна по обем научна продукция – той е публикувал една монография, общо 18 научни статии (2 в чужбина и 16 в български издания). Всички те са в областта на гражданския процес, към чиято проблематиката явно авторът има определено трайни интереси.

Кандидатът е участвал като съавтор и на едно учебно помагало (в съавторство с А. Мингова, Т. Върбанова и К. Вахов) и е публикувал още пет научно-популярни публикации на английски език.

Не трябва да се забравя и фактът, че д-р Бончовски е водил семинарни занятия като хоноруван асистент в Юридически факултет на Бургаски свободен университет по учебната дисциплина „Граждански процес“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

На основание изложеното по-горе считам, че единственият кандидат в обявения в „Държавен вестник“, бр. 16 от 17.02.2017 г., конкурс отговаря на всички условия по чл. 24, ал. 1, т. 1, т. 2, букви „а“ и „б“ и т. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, поради което убедено ще гласувам за вземане на решение от научното жури, с което да предложи на Научния съвет на Института за държавата и правото да избере гл. ас. д-р Петър Георгиев Бончовски на академичната длъжност „доцент“ в Института за държавата и правото при Българската академия на науките по граждански процес в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право.

5 юни 2017 г.

доц. д-р Николай Колев